

139 Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Θεσσαλονίκης

Σκοπός

Το Τμήμα σκοπό έχει να αναδείξει επιστήμονες με γνώσεις της ιταλικής γλώσσας, της λογοτεχνίας και του Ιταλικού πολιτισμού, αλλά και να καλύψει της ανάγκες της Εκπαίδευσης, της έρευνας, της μετάφρασης και της επικοινωνίας σε εξειδικευμένο προσωπικό

Διάρκεια & Περιεχόμενο Σπουδών

Η διάρκεια σπουδών είναι 8 εξάμηνα. Τα μαθήματα κάθε έτους διδάσκονται σε 2 εξάμηνα και διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλογής. Ο φοιτητής καταρτίζει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών ανάλογα με το αντικείμενο που επιθυμεί να ασχοληθεί μετά το πέρας των σπουδών του (διδασκαλία της γλώσσας, διερμηνεία, μετάφραση, Ιταλική λογοτεχνία). Το Τμήμα διαθέτει βιβλιοθήκη σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή.

Επαγγελματικές Διέξοδοι

Οι πτυχιούχοι μπορούν να καλύψουν θέσεις εργασίας σε τομείς ανάλογους με τις σπουδές και την εξειδίκευση τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορούν να απασχοληθούν στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα: σε τράπεζες, οργανισμούς, σε ερευνητικά κέντρα και στους διεθνείς οργανισμούς, στην Εκπαίδευση και την Κατάρτιση, ως ελεύθεροι επαγγελματίες (Μεταφραστές), σε Επιχειρήσεις και γενικά σε θέσεις που χρειάζονται ιδιαίτερες γνώσεις της ιταλικής γλώσσας.

Πρόγραμμα Σπουδών

Τα μαθήματα του προγράμματος κατανέμονται σε τέσσερα σύνολα. Τα δύο πρώτα περιλαμβάνουν υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα τα οποία είναι σκόπιμο να επιλέγουν οι φοιτητές κατά τα πρώτα δύο έτη της φοίτησης τους, ενώ τα δύο τελευταία σύνολα περιλαμβάνουν μαθήματα που ταιριάζουν σε όσους βρίσκονται ήδη στο δεύτερο μισό των σπουδών τους. Η υποδιαίρεση, όμως αυτή δεν έχει δεσμευτικό αλλά συμβουλευτικό χαρακτήρα για τους φοιτητές.

(Α' μέρος σπουδών)

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ιταλική Γλώσσα I, Ιταλική Γλώσσα II, Ιταλική Γλώσσα III, Ιταλική Γλώσσα IV, Μετάφραση από τα ιταλικά στα ελληνικά γενικών πληροφοριακών και διαφημιστικών κειμένων (θεωρία - άσκηση)!, Μετάφραση από τα ιταλικά στα ελληνικά γενικών πληροφοριακών και διαφημιστικών κειμένων (θεωρία - άσκηση) II, Εισαγωγή στη Διδακτική των Ομιλουμένων Γλωσσών, Γλωσσολογία I: Γενική Εισαγωγή, Γλωσσολογία II: Ανάλυση των Γλωσσικών τομέων, Μορφολογία της Ιταλικής, Εισαγωγή στη Λογοτεχνική Ανάλυση, Εισαγωγή στη Λογοτεχνική Ανάλυση, Εισαγωγή στην Ιστορία της Ιταλικής Λογοτεχνίας, Ιταλική Λογοτεχνία 18ου - 19ου αιώνα (Ιστορία - Κείμενα), Ιστορία της Ιταλίας I.

Μαθήματα Επιλογής

Αγγλική Γλώσσα I, Αγγλική Γλώσσα II, Γαλλική Γλώσσα I, Γαλλική Γλώσσα II, Γερμανική Γλώσσα I, Γερμανική Γλώσσα II, Κοινωνιογλωσσολογία τα Ιταλικής, Εισαγωγή στην Ψυχολογία, Εισαγωγή στη Σημσιολογία, Εισαγωγή στη Σημειολογία, Περιγραφική Ανάλυση της Ιταλικής I, Περιγραφική Ανάλυση της Ιταλικής II, θεωρία της μετάφρασης I: Ταξινόμηση Κειμένων, Μεταφραστικά Προβλήματα και Μεταφραστικές Στρατηγικές, θεωρία της Μετάφρασης II: Τεχνικές Ανάγνωσης, Ακρόασης και Περίληψης Κειμένων, Εισαγωγή στη Ψυχολογία, Ειδικό θέμα Σύγχρονης Ιταλικής Λογοτεχνίας I, Ειδικό θέμα Σύγχρονης Ιταλικής Λογοτεχνίας II, Ιταλικά θεατρικά Κείμενα, Νεοελληνική Λογοτεχνία I, Νεοελληνική Λογοτεχνία II, Ιστορία της Ιταλικής Τέχνης I, Ιστορία της Ιταλικής

τέχνης II, Ιταλικές Λαϊκές Παραδόσεις, Ανθρωπογεωγραφία της Ιταλίας, Σύγχρονη Ιταλική Ιστορία.

(Β' μέρος σπουδών)

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ιταλική Γλώσσα V, Ιταλική Γλώσσα V, Ιταλική Γλώσσα VI, Ιταλική Γλώσσα VII, Ιταλική Γλώσσα VIII, Ευθεία και Αντίστροφη Μετάφραση Ενημερ. Κειμένων I, Ευθεία και Αντίστροφη Μετάφραση Ενημερ. Κειμένων II, Προγραμματισμός και Αξιολόγηση στο Ξενόγλωσσο Μάθημα, Σύνταξη της Ιταλικής, Ιταλική Λογοτεχνία 13ου έως και 15ου αιώνα (ιστ.-κείμ.), Ιταλική Λογοτεχνία 16ου έως και 17ου αιώνα (ιστ.-κείμ.), Ιστορία της Ιταλίας II.

Μαθήματα Επιλογής

Ευθεία Μετάφραση Λογοτεχνικών Κειμένων, Ευθεία Μετάφραση Επιστημονικών Κειμένων, Αγγλική Γλώσσα III, Αγγλική Γλώσσα IV, Αγγλική Γλώσσα V, Αγγλική Γλώσσα VI, Γαλλική Γλώσσα III, Γαλλική Γλώσσα IV, Γαλλική Γλώσσα V, Γαλλική Γλώσσα VI, Γερμανική Γλώσσα III, Γερμανική Γλώσσα IV, Γερμανική Γλώσσα V, Γερμανική Γλώσσα VI, Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Εκπαιδευτικής Έρευνας, Σύγχρονα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Μέσα, Στατιστική για Καθηγητές Γλώσσας, Ασκήσεις Παραγωγής Ξενόγλωσσου Διδακτικού Υλικού, Ηλεκτρονική Επεξεργασία Κειμένου για Διδακτική Χρήση, Αξιολόγηση Διδακτικού Υλικού, Ιστορική Γραμματική της Ιταλικής, Ιστορία της Ιταλικής Γλώσσας (Παραγωγή - Κλίση), Συγκριτική Φωνητική, Συγκριτική Φωνολογία, Ιταλική Διαλεκτολογία, Εισαγωγή στη Λεξικολογία και Λεξικογραφία, Μαθήματα Υφολογία και Ρητορικής, Σύγχρονη και Διαχρονική Περιγραφή των Ρωμανικών Γλωσσών, Φωνητική και Φωνολογία της Ιταλικής, Μετάφρασης: Εισαγωγή στη διερμηνεία, Μετάφραση: Εξ' Αποστάσεως Ανταλλαγή Μεταφραστικών Προϊόντων, Ψυχολογία της Μάθησης, Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Φιλολογικής Έρευνας, Εισαγωγή στη θεωρία της Λογοτεχνίας, Ειδικό θέμα Ιταλικής Λογοτεχνίας: Ποίηση, Ειδικό θέμα Ιταλικής Λογοτεχνίας: Πεζογραφία, Ειδικό θέμα Ιταλικής Λογοτεχνίας 13ου -15ου αιώνα, Ειδικό θέμα Ιταλικής Λογοτεχνίας 16ου-17ου αιώνα, Ιταλική Ιστορία της Φιλοσοφίας και των Πολιτικο-κοινωνικών Ιδεών, Συγκριτική Λογοτεχνία I, Συγκριτική Λογοτεχνία II, Νεοελληνική Λογοτεχνία III, Νεοελληνική Λογοτεχνία IV, Ιστορία της Ιταλικής Τέχνης III, Ιστορία της Ιταλικής Τέχνης IV, Ιστορία της Ιταλικής Κινηματογραφίας, Ειδικό θέμα Ιταλικού Πολιτισμού I, Ειδικό θέμα Ιταλικού Πολιτισμού II, Ιστορία της Βενετοκρατίας, Κρητική Λογοτεχνία, Ελληνο-Ιταλικές Σχέσεις I, Ελληνο-Ιταλικές Σχέσεις II.

Περιγραφή Μαθημάτων

Τα 3 γράμματα και ο τριψήφιος αριθμός δίπλα στον τίτλο του μαθήματος αποτελούν τον κωδικό του μαθήματος

Μαθήματα Ιταλικής Γλώσσας

ΠΥ 101 Ιταλική γλώσσα I

G.F. Casula χειμερινό εξάμηνο Α-Κ, εαρινό εξάμηνο Λ-Ω

Οι στόχοι του μαθήματος είναι να μάθουν οι φοιτητές να προβαίνουν σε πράξεις καθημερινής επικοινωνίας διαπροσωπικές, τηλεφωνικές και μέσω έντυπης ή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Πιο συγκεκριμένα και υπό μορφή παραδείγματος, αναμένεται να μάθουν:

να αρχίζουν και να κλείνουν μια συζήτηση,

να συστήνουν και να συστήνονται,

να ευχαριστούν,

να χαιρετούν,

να καταλαβαίνουν απλά μηνύματα σε σταθμούς τρένων και σε αεροδρόμια,

να προσδιορίζουν χρονικά ένα συμβάν,

να περιγράφουν τον εαυτό τους και κάποιον άλλο ως προς την εξωτερική εμφάνιση,

να συμπληρώνουν ένα έντυπο όπου τους ζητούνται τα προσωπικά τους στοιχεία, κτλ.

Τα γραμματικά φαινόμενα και τα λεξιλογικά στοιχεία που θα αποτελέσουν το περιεχόμενο ή τη διδακτέα ύλη είναι αυτά που απαιτούνται για να κάνει κανείς τις παραπάνω λεκτικές πράξεις, όπως, για παράδειγμα:

ενεστώτας των ρημάτων *essere, esserci* και *avere*,
ενεστώτας, ο μέλλοντας, ο παρατατικός και ο *passato prossimo* των ομαλών ρημάτων,
οι προσωπικές αντωνυμίες που έχουν θέση υποκειμένου και αυτές που έχουν θέση άμεσου και έμμεσου αντικειμένου,
τα κτητικά επίθετα, κτλ.

IGY 102 Ιταλική γλώσσα II

R. Gulisano χειμερινό εξάμηνο Α-Κ

R. Gulisano-A.M. Rodella εαρινό εξάμηνο Λ-Ω

Γενικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

να αναπτύξει στους μαθητές την ικανότητα να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τη γλώσσα στην καθημερινή, μη εξειδικευμένη, επικοινωνία (επικοινωνιακή δεξιότητα) οδηγώντας τους ταυτόχρονα σε συνειδητοποίηση γλωσσικών φαινομένων (μεταγλωσσική δεξιότητα),

να εξασφαλίσει στους μαθητές κάποιον βαθμό αυτονομίας στη μάθηση, δηλαδή να τους βοηθήσει να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές μάθησης, και

να τους βοηθήσει να γνωρίσουν στοιχεία της ποικιλόμορφης ιταλικής κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας.

Στη διάρκεια των μαθημάτων θα ασχοληθούμε και με τις τέσσερις βασικές γλωσσικές μακροδεξιότητες καθώς και με την επικοινωνία σε διαλογική μορφή.

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών θα γίνει με τελική γραπτή, αρχικά, και, στη συνέχεια, προφορική εξέταση. Για να μπορεί κανείς να προσέλθει στην προφορική εξέταση πρέπει να έχει εξασφαλίσει προβιβάσιμο βαθμό στη γραπτή.

Το βασικό διδακτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί είναι: A. Tsoranoglou (a cura di), *Italianamente*, Vol. 3, Ziti, Salonicco 2000.

IGY 103 Ιταλική γλώσσα III

Δ. Παυλίδου χειμερινό εξάμηνο

Γλωσσική έρευνα πάνω σε έντυπα κείμενα με στόχο τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των φοιτητών. Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών γίνεται με την παρουσίαση εργασιών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ή γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Θέματα: *Televisione, Film, Giornali, Pubblicita, Letture, Tempo libero, Giochi, Il proprio avvenire, La personalita dei ragazzi ecc.*

IGY 104 Ιταλική γλώσσα IV

Δ. Παυλίδου εαρινό εξάμηνο

Οι στόχοι αυτού του μαθήματος και ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών είναι ίδιος μ' αυτούς του μαθήματος με κωδικό IGY 103. Η διαφορά συνίσταται στην επιλογή δυσκολότερων κειμένων.

Θέματα: *Citta, Come si fa un riassunto, Come si fa una rielaborazione, Come svolgere un tema ecc.*

IGY 106 Μετάφραση από τα ιταλικά στα ελληνικά γενικών, πληροφοριακών και διαφημιστικών κειμένων (θεωρία-άσκηση) I

Ε. Κασάπη χειμερινό εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν αυθεντικά κείμενα που κατηγοριοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

1. διοίκηση,
2. επικαιρότητα,
3. οικονομία,
4. εκπαίδευση,
5. νομοθεσία,
6. ιατρική,
7. διαφήμιση,
8. ιστορία,
9. τεχνολογία.

Οι μεταφραστικές προτεραιότητες που περιγράφονται σε αυτό το μάθημα είναι:

1. Η μελέτη των μηχανισμών σημασίας κατά την ενδογλωσσική επικοινωνία.
2. Η μελέτη των μηχανισμών σημασίας κατά τη διαγλωσσική επικοινωνία.
3. Η μελέτη της παραγωγής μεταφράσματος: φορμαλιστική αναπαραγωγή κειμένου σε βάση διαγλωσσική και διαπολιτισμική.

Οι τελικές εξετάσεις θα είναι προφορικές. Εναλλακτικά μπορούν οι φοιτητές να συμμετέχουν σε ασκήσεις διαρκούς αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπονται μόνο τρεις απουσίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΠΓΥ 107 Μετάφραση από τα ιταλικά στα ελληνικά γενικών, πληροφοριακών και διαφημιστικών κειμένων (θεωρία-άσκηση) II

Ε. Κασάπη εαρινό εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν αυθεντικά κείμενα που κατηγοριοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

1. διοίκηση,
2. επικαιρότητα,
3. οικονομία,
4. εκπαίδευση,
5. νομοθεσία,
6. ιατρική,
7. διαφήμιση,
8. ιστορία,
9. τεχνολογία.

Οι μεταφραστικές προτεραιότητες που περιγράφονται σε αυτό το μάθημα είναι:

1. η μελέτη του τρόπου στο μεταφραστικό επεισόδιο,
2. η μελέτη της αναφοράς ως κύριου στοιχείου που καθορίζει το πληροφοριακό βάρος του κειμένου,
3. η μελέτη της σημασίας της αναφοράς ως δυναμικού στοιχείου μέσω του οποίου η αναφορά προσλαμβάνει τη θέση της στον πραγματικό κόσμο.

Οι τελικές εξετάσεις θα είναι προφορικές. Εναλλακτικά μπορούν οι φοιτητές να συμμετέχουν σε ασκήσεις διαρκούς αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπονται μόνο τρεις απουσίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΠΓΥ 201 Ιταλική γλώσσα V

Α. Magnelli χειμερινό εξάμηνο

Οι κύριοι στόχοι του μαθήματος είναι:

να αναπτύξουν περαιτέρω οι μαθητές τις προσληπτικές προφορικές γλωσσικές τους ικανότητες ώστε να μπορούν να καταλαβαίνουν συνεντεύξεις και συζητήσεις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές,

να αναπτύξουν τις προσληπτικές γραπτές ικανότητες που θα τους επιτρέπουν να διαβάζουν άρθρα γενικού ενδιαφέροντος που δημοσιεύτηκαν στον ιταλικό καθημερινό και περιοδικό Τύπο,

να αναπτύξουν τις απαραίτητες παραγωγικές προφορικές ικανότητες που θα τους επιτρέπουν να παίρνουν μέρος σε συζητήσεις με φίλους ή με γνωστά πρόσωπα κάνοντας φιλοφρονήσεις, δίνοντας συμβουλές, κάνοντας αστειύσματα, κτλ.,

να αναπτύξουν τις παραγωγικές γραπτές ικανότητες που θα τους επιτρέπουν να συντάξουν βιογραφικό σημείωμα και επιστολές για εξασφάλιση εργασίας και άλλου είδους επίσημες και ημιεπίσημες επιστολές.

Το υλικό πάνω στο οποίο θα γίνεται η εργασία στην τάξη και στο σπίτι θα δίνεται από τον διδάσκοντα στη διάρκεια των μαθημάτων.

ΠΓΥ 202 Ιταλική γλώσσα VI

Γ. Russo χειμερινό εξάμηνο (Α-Κ), εαρινό εξάμηνο (Λ-Ω)

Στόχοι του μαθήματος είναι η ανάπτυξη ικανότητας:

κατανόησης σύγχρονων προφορικών και γραπτών κειμένων με κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο,

παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων πάνω σε θέματα κοινωνικά, επαγγελματικά και οικονομικά, με έμφαση στις λεκτικές πράξεις περιγράφω, επιχειρηματολογώ και αναφέρω αυτά που είπε ή έκανε κάποιος άλλος.

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών προβλέπει γραπτή εξέταση με δύο μορφές ή φάσεις. Μία εξέταση πάνω σε γραμματικά φαινόμενα και μία δοκιμασία για τον έλεγχο της ικανότητας ελεύθερης παραγωγής λόγου στο πλαίσιο του περιεχομένου του μαθήματος (βλ. παραπάνω θεματολογία και λεκτικές πράξεις).

Το βασικό διδακτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί είναι: Α. Tsoranoglou (a cura di), *Italianamente*, Vol. 4, Ziti, Salonicco 1996.

ΠΓΥ 203 Ιταλική γλώσσα VII

A.M. Rodella χειμερινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος είναι η παραπέρα ανάπτυξη ικανότητας:

κατανόησης σύγχρονων προφορικών και γραπτών κειμένων από τον Τύπο και τα ΜΜΕ,

παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων πάνω σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος ή χρήσιμα στην επαγγελματική δραστηριότητα του ατόμου, με έμφαση στις λεκτικές πράξεις παρουσιάζω περιληπτικά τα λεγόμενα κάποιου, διηγούμαι και εκφράζω άποψη στη διάρκεια συζήτηση επί συγκεκριμένου θέματος.

Η εξέταση προβλέπει δύο δοκιμασίες:

μία γραπτή δοκιμασία που ελέγχει την ικανότητα εκμετάλλευσης μορφοσυντακτικών φαινομένων,

μία γραπτή δοκιμασία για την αξιολόγηση της ικανότητας των φοιτητών να παράγουν λόγο που δεν επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα γραμματικά φαινόμενα, αλλά χρησιμεύει στην επιτέλεση λεκτικών πράξεων μέσα σε περιστάσεις επικοινωνίας και πάνω σε θέματα οικεία στους φοιτητές από την διδασκαλία στην τάξη.

Για την πρώτη δοκιμασία οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν όποιο εγχειρίδιο γραμματικής έχουν ήδη. Από τον διδάσκοντα προτείνεται το: G.B. Moretti, *L'italiano come lingua seconda*, Guerra, Perugia. Για τη δεύτερη δοκιμασία θα δοθεί το απαραίτητο υλικό κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

ΠΥ 204 Ιταλική γλώσσα VIII

A.M. Rodella εαρινό εξάμηνο

Στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη των ικανοτήτων κατανόησης και παραγωγής λόγου στην ιταλική γλώσσα για ειδική χρήση, δηλαδή λόγου αναφορικά με θέματα όχι γενικού αλλά ειδικού ενδιαφέροντος. Η ειδική ποικιλία της ιταλικής που θα εξεταστεί θα οριστεί στη διάρκεια των μαθημάτων, σε συνεργασία με τους φοιτητές, και θα είναι υποχρεωτικά σχετική με τους επιστημονικούς κλάδους που διδάσκονται στο Τμήμα Ιταλικής.

Οι λεκτικές πράξεις που αναμένεται να μάθουν να επιτελούν οι φοιτητές είναι:

αναφέρω κάτι σε κάποιον,

κάνω περίληψη,

επιχειρηματολογώ και

συνδιαλέγομαι στο πλαίσιο οργανωμένης συζήτησης πάνω σε συγκεκριμένο θέμα.

Η εξέταση προβλέπει δύο δοκιμασίες:

μία γραπτή δοκιμασία που ελέγχει την ικανότητα εκμετάλλευσης μορφοσυντακτικών φαινομένων,

μία γραπτή δοκιμασία για την αξιολόγηση της ικανότητας των φοιτητών να παράγουν λόγο που δεν επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα γραμματικά φαινόμενα, αλλά χρησιμεύει στην επιτέλεση λεκτικών πράξεων μέσα σε περιστάσεις επικοινωνίας και πάνω σε θέματα οικεία στους φοιτητές από την διδασκαλία στην τάξη.

Για την πρώτη δοκιμασία οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν όποιο εγχειρίδιο γραμματικής έχουν ήδη. Από τον διδάσκοντα προτείνεται το: G.B. Moretti, *L'italiano come lingua seconda*, Guerra, Perugia. Για τη δεύτερη δοκιμασία θα δοθεί το απαραίτητο υλικό κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

ΠΥ 207 Μετάφραση γενικών κειμένων (από τα ελληνικά στα ιταλικά)

G. Macr χειμερινό εξάμηνο

- Στοιχεία για τη θεωρία της μετάφρασης.

- Μετάφραση από τα ελληνικά στα ιταλικά κειμένων γενικού χαρακτήρα (*informativo e vocativo*).

- Συγκριτική ανάλυση (συγκριτική υφολογία, γραμματική) και λεκτική ανάλυση των κειμένων.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με γραπτή δίωρη μετάφραση από τα ελληνικά προς τα ιταλικά.

Βιβλιογραφία:

M. Ulrych, *Tradurre. Un approccio multidisciplinare*, UTET, Torino.

Φωτοτυπημένα φυλλάδια.

Λεξικά:

Ελληνο-ιταλικό λεξικό, Perugia edizioni, Αθήνα.

Dizionario greco moderno-italiano, GEI, Roma.

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna.

ΠΕ 202 Ευθεία μετάφραση επιστημονικών κειμένων

I. Ονουφριάδης χειμερινό εξάμηνο

Κείμενα διαφόρων επιστημονικών τομέων που θα μεταφραστούν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται γραπτά.

IGE 203 Μετάφραση ειδικών κειμένων από τα ελληνικά στα ιταλικά

G. Macr εαρινό εξάμηνο

- Στοιχεία για τη θεωρία της μετάφρασης.

- Μετάφραση από τα ελληνικά στα ιταλικά ειδικών κειμένων.

- Συγκριτική ανάλυση (συγκριτική υφολογία, γραμματική) και λεκτική ανάλυση των κειμένων.

Η παρακολούθηση του μαθήματος, μέσα στην αίθουσα, προσφέρεται σε 20 φοιτητές.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με γραπτή δίωρη μετάφραση από τα ελληνικά στα ιταλικά.

Βιβλιογραφία:

S. Bassnett-McGuire, *La traduzione. Teorie e pratica*, Bompiani, Milano.

Φωτοτυπημένα φυλλάδια.

Λεξικά:

Ελληνο-ιταλικό λεξικό, Perugia, Αθήνα.

Dizionario greco moderno-italiano, GEI, Roma.

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna.

IGE 205 Μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων από τα ιταλικά στα ελληνικά I

Z. Ζωγραφίδου χειμερινό εξάμηνο

Αντικείμενο του μαθήματος αυτού είναι η μετάφραση κειμένων της ιταλικής λογοτεχνίας του 20ού αιώνα.

Οι φοιτητές ασκούνται:

1. στην ερμηνευτική ανάλυση μεταφράσεων και πρωτοτύπων

2. στην αναδρομική αξιολόγηση μεταφράσεων

3. στη μετάφραση κειμένων

4. στη βιβλιογραφική έρευνα για την ιστορία των μεταφράσεων της ιταλικής λογοτεχνίας και των μεταφραστικών προτύπων τους.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται:

- με την ενεργή συμμετοχή τους κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (συνεχή αξιολόγηση και συμμετοχή σε προόδους και εργασίες),

- με γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου.

Βασικό βοήθημα:

Z. Ζωγραφίδου-Ε. Κασάπη-Ο. Σοφianού, Ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις στη μετάφραση λογοτεχνικού κειμένου. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2000.

IGE 206 Μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων από τα ιταλικά στα ελληνικά II

Z. Ζωγραφίδου εαρινό εξάμηνο

Αντικείμενο του μαθήματος αυτού είναι η μετάφραση κειμένων της ιταλικής λογοτεχνίας μέχρι το 1900.

Οι φοιτητές ασκούνται:

1. στην ερμηνευτική προσέγγιση μεταφράσεων και πρωτοτύπων

2. στην αναδρομική αξιολόγηση μεταφράσεων

3. στη μετάφραση κειμένων ιταλικής λογοτεχνίας

4. στη χρήση ετυμολογικών λεξικών και παράλληλων κειμένων για την αναζήτηση ισοδυναμιών σε επίπεδο μεταφραστικών μονάδων και κειμένων.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται:

- με την ενεργή συμμετοχή τους κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (συνεχή αξιολόγηση και συμμετοχή σε προόδους και εργασίες),

- με γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου.

Βασικό βοήθημα:

Z. Ζωγραφίδου-Ε. Κασάπη-Ο. Σοφianού, Ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις στη μετάφραση λογοτεχνικού κειμένου, University Studio Press, Θεσσαλονίκη

Μαθήματα Γλωσσολογίας και Διδακτικής

ΓΔΥ 101 Εισαγωγή στη διδακτική των ομιλουμένων γλωσσών

Α. Τσοπάνογλου χειμερινό εξάμηνο

Το μάθημα αυτό απευθύνεται κυρίως σε φοιτητές που βρίσκονται στη δεύτερη ή τρίτη χρονιά φοίτησης και που προσπαθούν να εξασφαλίσουν τα προσόντα δασκάλου ξένης γλώσσας. Επιδίωξη του μαθήματος είναι να βοηθηθούν οι φοιτητές να μάθουν:

- α) να ανατρέχουν μόνοι τους σε πηγές πληροφόρησης για να πετύχουν την επίλυση προβλημάτων που θα συναντήσουν κατά τη διδασκαλία της ιταλικής,
- β) να μελετούν κείμενα σχετικά με τη διδακτική των γλωσσών, γραμμένα σε ιταλική ή ελληνική γλώσσα.

Θα διανεμηθεί το παρακάτω σύγγραμμα, το περιεχόμενο του οποίου (πλην του 10ου κεφαλαίου) πρέπει οι φοιτητές να μελετήσουν για την τελική τρίωρη γραπτή εξέταση που προβλέπεται από το μάθημα:

Βιβλιογραφία:

P. Balboni, *Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci, Roma 1994.

ΓΔΥ 102 Γλωσσολογία I: γενική εισαγωγή

Ε. Πετρούνιας χειμερινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος:

1. Να συνηθίσει ο σπουδαστής στην ιδέα της επιστημονικής ανάλυσης, χωρίς να στηρίζεται αποκλειστικά σε γραμματικά εγχειρίδια.
2. Να παρουσιαστούν οι βασικές αρχές που δέχεται η σημερινή επιστήμη.
3. Να διορθωθούν οι σοβαρότερες προκαταλήψεις που επικρατούν σχετικά με τη γλώσσα.

Περιεχόμενο: Βασικές γλωσσικές λειτουργίες. Διάκριση ανάμεσα σε "γλώσσα" και σε διαλέκτους, καθώς και σε κοινωνικά ιδιώματα. Εξάπλωση και συρρίκνωση μιάς γλώσσας ή μιάς διαλέκτου. Σύγκριση δύο γλωσσών για διδαχτικούς σκοπούς. Διάκριση προφορικού και γραπτού λόγου. Αντίθεση περιγραφικής και ρυθμιστικής γραμματικής. Κοινωνική και ιστορική άποψη της διγλωσσίας.

Βιβλιογραφία:

Ε. Πετρούνιας, *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*, τόμος Α, μέρος Α, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1984 ή εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2001. Κεφάλαιο 1: "Γενικές γλωσσικές αρχές" και από τα κεφ. 2-7 ότι αναφέρεται στα ελληνικά και στα ιταλικά.

Ε. Πετρούνιας, *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*, τόμος Α, μέρος Β, Ζήτη, 2η έκδοση, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 11-53.

ο Φωτοτυπημένα φυλλάδια.

ΓΔΥ 103 Γλωσσολογία II: ανάλυση των γλωσσικών τομέων

Ε. Πετρούνιας εαρινό εξάμηνο

Στόχοι: Όπως και στο πρώτο μέρος (το γενικό).

Περιεχόμενο: Περισσότερο εξειδικευμένη παρουσίαση των γλωσσικών τομέων απ' ό,τι στο γενικό μέρος. Η έννοια του "γραμματικού κανόνα". Αρχές φωνολογίας, σημασιολογίας και πραγματολογίας. Αρχές συντακτικής και μορφολογικής ανάλυσης σύμφωνα με απλουστευμένη μορφή της σύγχρονης "γενετικής" γραμματικής θεωρίας. Η διγλωσσία από γραμματική άποψη.

Βιβλιογραφία:

Ε. Πετρούνιας, *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*, τόμος Α, μέρος Α, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1984 ή εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2001, Κεφ. 1-9.

Ε. Πετρούνιας, *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*, τόμος Α, μέρος Β, Ζήτη, 2η έκδοση, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 11-64

Ε. Φιλίππη, *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*, Νεφέλη, Αθήνα 1992.

Α. Τζάρτζανος, *Νεοελληνική Σύνταξη*, 2 τόμοι, ΟΕΣΒ, Αθήνα 1946, 1953. Ανατύπωση Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 1986, 1989.

Φωτοτυπημένα φυλλάδια.

ΓΔΥ 110 Μορφολογία της ιταλικής

Γ. Crocco-Galeas χειμερινό εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στις βασικές έννοιες της μορφολογίας και στα ιδιαίτερα προβλήματα της συγχρονικής περιγραφής της μορφολογικής δομής της ιταλικής γλώσσας. Το θεωρητικό πλαίσιο αναφοράς είναι το μοντέλο της λεξικής μορφολογίας.

Βιβλιογραφία:

S. Scalise, *Morfologia*, il Mulino, Bologna 1994.

ΓΔΥ 201 Προγραμματισμός και αξιολόγηση στο ξενόγλωσσο μάθημα

A. Τσοπάνογλου εαρινό εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν:

- α) η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στους στόχους ενός προγράμματος και την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών,
- β) η έννοια της αξιολόγησης ως διαδικασίας,
- γ) μια εκτενής τυπολογία δοκιμασιών, και
- δ) τρόποι βαθμολόγησης και ερμηνείας του αποτελέσματος των δοκιμασιών.

Καθώς η αξιολόγηση, όταν είναι συστηματική, παίρνει συχνά τη μορφή επιστημονικής έρευνας και καθώς η ερμηνεία αποτελεσμάτων αξιολόγησης απαιτεί συχνά επεξεργασία, θεωρείται χρήσιμο να επιλέξουν οι φοιτητές πριν ή παράλληλα με αυτό και τα μαθήματα "Εισαγωγή στη μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας" και "Στατιστική για καθηγητές γλώσσας".

Προβλέπεται η δωρεάν διανομή του παρακάτω συγγράμματος για ετοιμασία των φοιτητών για την τρίωρη γραπτή τελική αξιολόγησή τους:

Βιβλιογραφία:

A. Τσοπάνογλου. *Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και εφαρμογές της στην αξιολόγηση της ξενόγλωσσης κατάρτισης*, Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2000 (κεφάλαια: 1.4, 1.5, 2, 3.3, 4.2, 4.3, 6.2, 8.).

ΓΔΕ 103 Εισαγωγή στη σημασιολογία

A. Μπουσμπούκης

χειμερινό εξάμηνο

Το μάθημα διαρθρώνεται σε τρία μέρη. Στο α μέρος προσφέρονται στοιχεία ιστορικής σημασιολογίας της ιταλικής, όπου -πέρα από τις γενικές εισαγωγικές έννοιες για την ιστορική σημασιολογία- εξετάζονται σημασιολογικές μεταβολές που έλαβαν χώρα στη διαχρονική εξέλιξη της ιταλικής από την εποχή της όψιμης λατινικής. Στο β μέρος εξετάζονται η οργάνωση των λέξεων με βάση τη σημασία τους (σημασιολογικά πεδία).

Βασικά βοηθήματα

P. Tekav' ic, *Grammatica storica dell'Italiano III, Lessico*, Il Mulino, Bologna 1980, σσ. 189-202.

F. Sabatini, *La comunicazione e gli usi della lingua*, Loescher, Torino 1984, σσ. 494-516.

ΓΔΕ 104 Εισαγωγή στη σημειολογία

A. Χριστοδούλου εαρινό εξάμηνο

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στις βασικές έννοιες της σημειωτικής και της κειμενικής ανάλυσης (γλώσσα και εικόνα) και προχωρά σε μια εφαρμογή ανάλυσης ιταλικού κειμένου (κυρίως διαφήμισης). Οι φοιτητές αξιολογούνται με ερευνητική εργασία, η οποία παρουσιάζεται στην αίθουσα διδασκαλίας. Προτείνεται οι φοιτητές να έχουν παρακολουθήσει τα υποχρεωτικά μαθήματα γενικής γλωσσολογίας.

Βιβλιογραφία

K. Bolkund Λαγοπούλου (1983), "Τι είναι η σημειωτική;", *Διαβάζω*, 71 (1983), 15-23.

R. Barthes (1988), *Εικόνα, μουσική, κείμενο, Μετάφραση Γ. Σπανός*, 41-60. *Πλέθρον*, Αθήνα, 1988, σσ. 41-60.

O. Calabrese, P. Violi, *I giornali. Guida alla lettura e all'uso didattico*. Espresso Strumenti, Roma 1980.

U. Eco, *Trattato di semiotica generale*. Bombiani, Milano 1995.

Eco U., *La struttura assente*, Bombiani, Milano, 1968, pp. 105-187.

A.-Φ. Λαγόπουλος, "Σημειωτική και ιστορία". Η δυναμική των σημείων. Πεδία και μέθοδοι μιας κοινωνιοσημειωτικής, *Παρατηρητής*, Θεσσαλονίκη 1986, σσ. 41-64.

ΓΔΕ 106 Περιγραφική ανάλυση της ιταλικής I

A.M. Rodella χειμερινό εξάμηνο

Περιγραφή της σύνταξης της ιταλικής, από την άποψη της μετασημασιολογικής γραμματικής. Ανάλυση της σύνταξης του κειμένου, βασισμένη σε τέσσερις παραμέτρους: περίσταση επικοινωνίας, υφολογική ποικιλία, χρήση και προθέσεις του πομπού. Διδακτικές στρατηγικές για την παρουσίαση μερικών θεμάτων σύνταξης σε μαθητές της ιταλικής ως ξένης γλώσσας.

Βασικό βοήθημα:

G.B. Moretti, L'italiano come seconda lingua, Guerra, Perugia.

ΓΔΕ 108 Θεωρία της μετάφρασης I: ταξινόμηση κειμένου, μεταφραστικά προβλήματα και μεταφραστικές στρατηγικές

Ε. Κασάπη χειμερινό εξάμηνο

Αντικείμενο αυτού του μαθήματος είναι η παραγωγή και η αξιολόγηση μεταφράσματος.

α) Τα κενά στη μεταφραστική πράξη:

1. έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ συγγραφέα πρωτογενούς και συγγραφέα δευτερογενούς κειμένου,
2. έλλειψη συγχρονισμού πρωτογενούς και δευτερογενούς κειμένου,
3. έλλειψη μεταφραστικού προγραμματισμού.

β) Τα μεταφραστικά προβλήματα μακροκειμενικού και μικροκειμενικού τύπου:

1. οι στρατηγικές που υιοθετεί ο μεταφραστής,
2. οι επεισοδιακές δυσκολίες του μεταφραστή.

γ) Το πρότυπο προ-μεταφραστικού προγραμματισμού κατά τον Wills:

1. προσδιορισμός προβλημάτων,
2. περιγραφή προβλημάτων,
3. συλλογή πληροφοριών,
4. μεταφραστική επιλογή,
5. μετα-μεταφραστική αξιολόγηση της μεταφραστικής συμπεριφοράς.

Οι εγγραφές στο μάθημα είναι κλειστού αριθμού, υπάρχουν θέσεις για 20 φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές. Εναλλακτικά οι φοιτητές μπορούν να συμμετέχουν στις ασκήσεις διαρκούς αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπονται μόνο τρεις απουσίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΓΔΕ 109 Θεωρία της μετάφρασης II: τεχνικές ανάγνωσης, ακρόασης και περιλήψης κειμένων

Ε. Κασάπη εαρινό εξάμηνο

Αντικείμενο αυτού του μαθήματος είναι:

1. Η μετάφραση ως continuum αναλυτικών και συνθετικών πράξεων.
2. Η δυσκολία του πρωτογενούς κειμένου εξαιτίας: έλλειψης σημασιολογικής διαφάνειας, στρατηγικών της ρητορικής που υιοθετεί ο παραγωγός του, των κεντρικών κειμενικών γεγονότων του SL-κειμένου, λεξιλογικών κενών του μεταφραστή τόσο στη γλώσσα αφητηρίας όσο και στη γλώσσα άφιξης.
3. Η γλωσσική ανάλυση της σημασίας στο πρωτογενές κείμενο: προθέσεις του παραγωγού του, αξιοποίηση των σημασιολογικών δεδομένων, εμπλοκή κοινωνικοπολιτισμικών παραγόντων.
4. Η συνεργασία, μεταξύ μεταφραστή και παραγωγού του πρωτογενούς κειμένου, για την παραγωγή της αναφοράς στη γλώσσα άφιξης.

Οι εγγραφές στο μάθημα είναι κλειστού αριθμού, υπάρχουν θέσεις για 20 φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές. Εναλλακτικά οι φοιτητές μπορούν να συμμετέχουν στις ασκήσεις διαρκούς αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπονται μόνο τρεις απουσίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΓΔΕ 201 Εισαγωγή στη μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας

Α. Τσοπάνογλου χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

Ο πτυχιούχος πανεπιστημίου, εκτός από "ειδήμων", δηλαδή καλός γνώστης ενός αντικειμένου, αναμένεται να είναι και "ερευνητής", δηλαδή άτομο ικανό να σχεδιάσει και εκτελέσει επιστημονική έρευνα στο πεδίο που ειδικεύτηκε.

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην εξασφάλιση των βασικών εννοιών μεθοδολογίας της έρευνας που χρειάζεται όποιος ασχολείται ερευνητικά με προβλήματα διδασκαλίας και μάθησης γλωσσών.

Πέρα από τη θεωρητική γνώση που θα αποκομήσουν οι φοιτητές, αναμένεται να μάθουν να συντάσσουν σχέδιο έρευνας (που είναι πλέον απαραίτητο για να γίνει κανείς αποδεκτός σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών) και να αναλύουν και αξιολογούν τον ερευνητικό σχεδιασμό διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών που βασίζονται σε εμπειρική έρευνα.

Προβλέπεται η δωρεάν διανομή του παρακάτω συγγράμματος για πρόσθετη (πέραν των μαθημάτων) βοήθεια των φοιτητών στη σύνταξη "εργασίας" βάσει της οποίας θα αξιολογηθούν:

Α. Τσοπάνογλου, Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και εφαρμογές της στην αξιολόγηση της ξενόγλωσσης κατάρτισης, Ζήτη Θεσσαλονίκη 2000 (κεφάλαια: 1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2, 4.1, 5, 6.1, 7, 11.1, 11.2).

ΓΔΕ 203 Στατιστική για καθηγητές γλώσσας

A. Τσοπάνογλου εαρινό εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό οι βασικοί στόχοι είναι να μάθουν οι φοιτητές να κάνουν: α) υπολογισμό δεικτών κεντρικής τάσης, διασποράς και συνάφειας, β) κατασκευή πολυγώνων συχνοτήτων, ιστογραμμάτων, ραβδογραμμάτων, κυκλικών διαγραμμάτων και στικτών διαγραμμάτων, γ) χρήση του λογισμικού Excel της Microsoft.

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα είναι διαρκής, δηλαδή θα βαθμολογηθούν βάσει μικρών εργασιών που θα κάνουν στη διάρκεια του εξαμήνου.

Παράλληλα με τη μελέτη βιβλιογραφίας που θα τους δοθεί, προβλέπεται η δωρεάν διανομή του παρακάτω συγγράμματος για ετοιμασία των φοιτητών:

A. Τσοπάνογλου, Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και εφαρμογές της στην αξιολόγηση της ξενόγλωσσης κατάρτισης. Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2000 (κεφάλαια: 9, 10, 11).

ΓΔΕ 204 Ασκήσεις παραγωγής ξενόγλωσσου διδακτικού υλικού

A. Magnelli

εαρινό εξάμηνο

Το πρόγραμμα σκοπεύει να δώσει στους φοιτητές θεωρητικά και πρακτικά στοιχεία σχετικά με το οπτικο-ακουστικό και γραπτό διδακτικό υλικό, βάσει του οποίου θα αναπτυχθούν tests για την κατανόηση γλωσσικών φαινομένων από τους φοιτητές.

Η αξιολόγηση των φοιτητών, που θα παρακολουθήσουν το μάθημα, θα γίνει με βάση το υλικό που θα παραχθεί κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΓΔΕ 205 Ηλεκτρονική επεξεργασία κειμένου για διδακτική χρήση

A. Χριστοδούλου

χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

Το μάθημα αυτό απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών (20 άτομα) που θα επιλεγούν με κλήρωση. Επιδίωξη είναι να βοηθηθούν οι φοιτητές να μάθουν:

α) να γράφουν κείμενο στην ιταλική ή να το παίρνουν έτοιμο από το διαδίκτυο ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή, τέλος, από τυπωμένο χαρτί μέσω προγράμματος οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (OCR),

β) να το σελιδοποιούν προσθέτοντας ενδεχόμενα εικονογράφηση και να το εκτυπώνουν, έτσι ώστε να είναι έτοιμο για χρήση στην αίθουσα διδασκαλίας, είτε υπό μορφή μαθησιακής δραστηριότητας είτε γλωσσικού τεστ.

Τα προγράμματα που θα χρειαστεί να μάθουν να χειρίζονται οι φοιτητές είναι το Word για Windows, το Outlook Express και το Recognita Select.

Επειδή ο αριθμός θέσεων εργασίας που διαθέτει το Τμήμα μας είναι πολύ περιορισμένος, θα ήταν χρήσιμο, για την εξάσκηση των φοιτητών σε ώρες άλλες, εκτός μαθήματος, να διαθέτουν δικό τους Η/Υ.

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών θα είναι διαρκής, στη διάρκεια του εξαμήνου, κι όχι τελική.

ΓΔΕ 208 Ιστορία της ιταλικής γλώσσας

A. Magnelli εαρινό εξάμηνο

Το μάθημα έχει σαν στόχο την κατανόηση της ιστορικής, λογοτεχνικής πορείας της ιταλικής γλώσσας από τα λατινικά έως σήμερα. Οι εξετάσεις του μαθήματος είναι προφορικές. Όσοι επιλέγουν εργασίες, πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τον καθηγητή. Οι φοιτητές μπορούν να ζητήσουν αντίγραφο του αναλυτικού προγράμματος της εξεταστέας ύλης από τον διδάσκοντα κατά τις ώρες συνεργασίας.

ΓΔΕ 211 Συγκριτική φωνητική

E. Πετρούνιας χειμερινό εξάμηνο

Θα παρουσιαστούν οι φωνητικές αρχές που διέπουν τις γλώσσες του κόσμου, με έμφαση στα νέα ελληνικά και στα ιταλικά. Θα διδαχτεί το διεθνές φωνητικό αλφάβητο. Θα γίνει σύγκριση ανάμεσα στους φθόγγους των νέων ελληνικών και άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών, ιδιαίτερα των ιταλικών, με στόχο την αποτελεσματικότερη εκμάθηση και διδασκαλία.

Επιμέρους θέματα: Σχέσεις προφοράς και γραφής. Παραγωγή των φθόγγων. Σύμφωνα, φωνήεντα, ημίφωνα και δίφθογγοι, τονικό σύστημα. Λάθη προφοράς ξένων στα ελληνικά και Ελλήνων στα ιταλικά. Διόρθωση λαθών προφοράς. Προσαρμογή ή έλλειψη προσαρμογής δάνειων λέξεων. Βασικές αρχές φωνολογίας.

Η διδασκαλία θα συνοδεύεται από εξάσκηση στην τάξη και από ασκήσεις για το σπίτι. Οι ασκήσεις που θα μπουν στην τελική γραπτή εξέταση θα είναι του ίδιου τύπου με αυτές που θα έχουν συζητηθεί στην τάξη, αλλά σχετικά απλούστερες.

Βιβλιογραφία:

Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση, τόμος Α, μέρος Α, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1984, σσ. 239-487, 537-555.

Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση, τόμος Α, μέρος Β, 2η έκδοση, Ζήτη, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 52-187.

Φωτοτυπημένα φυλλάδια.

Προαπαιτούμενα: ΓΔΥ 102 Γλωσσολογία Ι: Γενική εισαγωγή, και ΓΔΥ 103 Γλωσσολογία ΙΙ: Ανάλυση γλωσσικών τομέων.

ΓΔΕ 212 Συγκριτική φωνολογία

Ε. Πετρούνιας εαρινό εξάμηνο

Θα παρουσιαστούν μέθοδοι φωνολογικής ανάλυσης. Θα εξεταστούν οι σημαντικότερες φωνολογικές διαδικασίες (αφομοίωση, ανομοίωση, ουδετέρωση, συλλαβική δομή), και θα δοθούν αρχές μορφοφωνολογίας. Το επιστημονικό μοντέλο θα είναι της σύγχρονης "γενετικής" φωνολογίας σε απλουστευμένη μορφή. Εκτός από τους γενικότερους θεωρητικούς σκοπούς, βασικός στόχος του μαθήματος είναι η σύγκριση ελληνικής και ιταλικής φωνολογικής δομής για αποτελεσματικότερη εκμάθηση και διδασκαλία των γλωσσών αυτών. Για τον ίδιο λόγο θα γίνει σύγκριση των γραφικών συστημάτων.

Η διδασκαλία θα συνοδεύεται από ασκήσεις που θα ετοιμάζονται στο σπίτι και θα συζητούνται στην τάξη. Τέτοιες ασκήσεις, αλλά σχετικά απλούστερες, θα δοθούν και στην τελική γραπτή εξέταση.

Βιβλιογραφία:

Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση, τόμος Α, μέρος Α, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1984, σσ. 449-516.

Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση, τόμος Α, μέρος Β, Ζήτη, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 52-187.

Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση, τόμος Β, μέρος Α (σε φωτοτυπίες).

Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση, τόμος Β, μέρος Β (σε φωτοτυπίες).

Φωτοτυπημένα φυλλάδια.

Προαπαιτούμενα: ΓΔΕ 211: Συγκριτική φωνητική.

ΓΔΕ 213 Ιταλική διαλεκτολογία

Α. Magnelli εαρινό εξάμηνο

Το μάθημα έχει σαν στόχο να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την πλούσια παράδοση των ιταλικών διαλέκτων. Το διδακτικό υλικό θα χρησιμοποιηθεί για να τονισθούν οι διαφορές μεταξύ τους.

Οι εξετάσεις του μαθήματος είναι προφορικές. Όσοι επιλέξουν εργασίες, πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τον καθηγητή.

ΓΔΕ 215 Μαθήματα υφολογίας και ρητορικής

Κ. Ευαγγέλου εαρινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος: Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η συνειδητοποίηση από τους φοιτητές της διαδικασίας μέσω της οποίας κατασκευάζεται ένα λογοτεχνικό κείμενο. Στο πλαίσιο αυτό τα μαθήματα Υφολογίας επιδιώκουν να αξιοποιήσουν τα πορίσματα της σύγχρονης Γλωσσολογίας με την εφαρμογή τους στο λογοτεχνικό και ειδικά το ποιητικό κείμενο.

Περιεχόμενο: Το μάθημα ασχολείται -σε θεωρητικό επίπεδο- με τη διερεύνηση των εννοιών "Υφολογία" και "Ποιητική" και -σε επίπεδο άσκησης- με την εφαρμογή των συμπερασμάτων σε μια ποιητική συλλογή. Οι φοιτητές θα κληθούν να κάνουν ανάλογες εφαρμογές / ασκήσεις πάνω σε άλλα λογοτεχνικά κείμενα.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

Γ. Μπαμπινιώτης, Γλωσσολογία και Λογοτεχνία, Αθήνα 1984.

Γ. Mounin, Κλειδιά για τη Γλωσσολογία, μετ. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1984.

Τ. Τοντόροφ, Ποιητική, μετ. Α. Καστρινάκη, Γνώση, Αθήνα 1989.

Η. Friedrich, La struttura della lirica moderna, trad. P. Bernardini Marzolla, Garzanti, Milano 1983.

ΓΔΕ 216 Σύγχρονη και διαχρονική περιγραφή των ρωμανικών γλωσσών

Α. Μπουσμπούκης χειμερινό εξάμηνο

Αρχικό θέμα του μαθήματος συνιστούν τα βασικά γνωρίσματα της λαϊκής λατινικής, που τη συνέχεια τους βρίσκουμε στις νεολατινικές γλώσσες.

Ακολουθούν έπειτα η σύγκριση κλασικής και λαϊκής λατινικής, οι ρωμανικές γλώσσες σε μια σύντομη παρουσίασή τους, η γλώσσα και οι διάλεκτοι στην Ιταλία και η τάση των διαλέκτων να πλησιάζουν ολοένα και πιο πολύ την κοινή ιταλική γλώσσα.

Βιβλιογραφία:

M. Dardano - P. Trifone, *La Nuova Grammatica della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna 1989, σσ. 33-69.

ΓΔΕ 218 Μετάφραση: εισαγωγή στη διερμηνεία

Ε. Κασάπη χειμερινό εξάμηνο

Σε αυτό το μάθημα εξετάζονται τα θεωρητικά προβλήματα και περιγράφονται οι επεισοδιακές δυσκολίες στην περίπτωση της προφορικής διαγλωσσικής επικοινωνίας. Τα κείμενα που θα μελετηθούν ανήκουν στις ακόλουθες περιοχές:

Νομική, οικονομία, ιατρική, διοίκηση, πολιτική, ευρωπαϊκή κοινότητα, γεωργία, αλιεία, τηλεπικοινωνίες, μεταφορές, περιβάλλον, χημεία, ιστορία, πολιτισμός, κοινωνία, εκπαίδευση, επαγγελματική επιμόρφωση, απασχόληση, δημογραφία, στατιστική, πληροφορική.

Οι εγγραφές στο μάθημα είναι κλειστού αριθμού υπάρχουν θέσεις για 15 φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές. Εναλλακτικά οι φοιτητές μπορούν να συμμετέχουν στις ασκήσεις διαρκούς αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπονται μόνο τρεις απουσίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΓΔΕ 219 Μετάφραση: εξ αποστάσεως ανταλλαγή μεταφραστικών προϊόντων

Ε. Κασάπη εαρινό εξάμηνο

Σε αυτό το μάθημα εξετάζονται:

1. Η κατανόηση των πρωτογενών κειμένων σε σχέση με την παραγωγή των ισοδύναμων τους δευτερογενών μεταφρασμένων από τρίτους.
2. Η μετάφραση ως μη-αυτοδύναμη γλωσσική μεταφορά ενός SL-κειμένου σε TL-γλώσσα.
3. Η εφαρμογή σε μικροκειμενικό επίπεδο των συμβόλων του Αμερικανικού Κογκρέσου για τη διόρθωση μεταφράσεων.
4. Η εφαρμογή, κατά Kaindl, των όρων της ρητορικής *repetitio*, *substitutio*, *adiectio*, *detractio*, *deletio*, *transmutatio*, στην αξιολόγηση μεταφράσματος σε μικροκειμενικό και μακροκειμενικό επίπεδο.
5. Τεχνικές υφολογικής επεξεργασίας πρωτογενούς και δευτερογενούς κειμένου.

Οι εγγραφές στο μάθημα είναι κλειστού αριθμού υπάρχουν θέσεις για 20 φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές. Εναλλακτικά οι φοιτητές μπορούν να συμμετέχουν στις ασκήσεις διαρκούς αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπονται μόνο τρεις απουσίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΓΔΕ 221 Εισαγωγή στη νευρογλωσσολογία

Μ. Τσολάκη, Επίκουρη καθηγήτρια Νευρολογίας Τμήματος Ιατρικής Α.Π.Θ. Ε. Κεχαγιά, Επίκουρη καθηγήτρια Ψυχολογολογίας του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας Α.Π.Θ. Ε. Κασάπη, Λέκτορας Μεταφρασεολογίας Τμήματος Ιταλικής Α.Π.Θ.

Το μάθημα προσφέρεται και κατά το χειμερινό και κατά το εαρινό εξάμηνο

Τρίωρο μάθημα, 2 ώρες θεωρία και 1 ώρα πρακτική άσκηση στο Γ.Π. Νοσοκομείο "Γ. Παπανικολάου".

Μ. Τσολάκη: 1ο Μάθημα. Νευροανατομία, Νευροχημεία, Νευροφυσιολογία, Νευροπαθολογία του λόγου./2ο Μάθημα. Είδη αφασίας, αγραφίας και αλεξίας./3ο Μάθημα. Διαταραχές του λόγου στην άνοια./4ο Μάθημα. Διαταραχές του λόγου σε άλλα νευρολογικά νοσήματα.

Ε. Κεχαγιά: 5ο Μάθημα. Το Νοητικό Λεξικό, φύση και οργάνωσή του./6ο Μάθημα. Διαδικασίες αναγνώρισης, κατανόησης και παραγωγής του λόγου./7ο Μάθημα. Διαταραχές του λόγου που ακολουθούν νευρολογικά επεισόδια και προσβάλλουν αυτές τις διαδικασίες και το νοητικό λεξικό γενικότερο./8ο Μάθημα. Διάγνωση και μελέτη των διαταραχών μέσα από το πρίσμα της νευρογλωσσολογίας και της ψυχολογολογίας.

Ε. Κασάπη: 9ο Μάθημα. Προτυπικές προβολές των επί μέρους επικοινωνιακών επεισοδίων στα γνωστικά τέστ. /10ο Μάθημα. Κωδικοποίηση δεδομένων.

/11ο Μάθημα. Ερμηνεία δεδομένων./12ο Μάθημα. Εσωτερικές και εξωτερικές επεισοδιακές δυσκολίες στην παρατήρηση γλωσσικής συμπεριφοράς.

Διάρκεια: 12 εβδομάδες.

ΓΔΕ 222 Περιγραφική ανάλυση της ιταλικής: παραγωγή

Α. Μπουσμπούκης χειμερινό εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό θα διδαχτούν:

1. Ο σχηματισμός των λέξεων. Ο σχηματισμός των λέξεων είναι το σύνολο μεταβολών με το οποίο περνάμε από βασικές λέξεις σε προθηματοποιημένες, σε επιθηματοποιημένες και σύνθετες λέξεις. Συνιστά μηχανισμό παραγωγής και εμπλουτισμού της γλώσσας με εσωτερικές της διαδικασίες. Η γνώση του σχηματισμού των λέξεων αυξάνει τις ικανότητες του σπουδαστή μιας γλώσσας, γιατί συχνά συναντάμε λέξεις για πρώτη φορά, που ωστόσο κατανοούμε το περιεχόμενό τους, εφόσον γνωρίζουμε τις βασικές λέξεις και την αξία των προθημάτων, επιθημάτων ή λέξεων (κυρίως αρχαίων ελληνικών και λατινικών) που καθιερώθηκαν σαν συμφύματα/θέματα για τον σχηματισμό νεολογικών όρων. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση του υποκορισμού που συνιστά ιδιαίτερο τύπο επιθηματοποίησης.

2. Το λεξικό. Θα διδαχτούν έννοιες, όπως λεξικολογία και λεξικογραφία, λεξικό και γραμματική, λεξικοποίηση και γραμματικοποίηση, επίπεδα και ποικιλίες του λεξικού (λειτουργικές - συγκειμενικές ποικιλίες).

Βιβλιογραφία:

M. Dardano - D. Trifone, *La Nuova Grammatica della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna 1999, σσ. 521-565.

ΓΔΕ 223 Σύνταξη της ιταλικής

G. Crocco-Galeas εαρινό εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη συντακτική θεωρία των Αρχών και Παραμέτρων στο πλαίσιο της Καθολικής Γραμματικής (Universal Grammar), με ειδική αναφορά στην ιταλική γλώσσα. Θα εξεταστούν τα παρακάτω θέματα: τα μέρη του λόγου, η δομή των συστατικών, οι τύποι φράσεων, οι σχέσεις μεταξύ λεξικού και σύνταξης και θεωρία Χ. Όσον αφορά τη συντακτική θεωρία θα αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα μετακίνησης, κυβέρνησης και δέσμευσης.

Συστήνεται έντονα, οι φοιτητές να έχουν παρακολουθήσει τα μαθήματα Γλωσσολογία Ι και Γλωσσολογία ΙΙ, καθώς και τέσσερα επίπεδα Ιταλικής γλώσσας.

Βιβλιογραφία:

G. Graffi, *Sintassi*, il Mulino, Bologna 1994.

ΓΔΕ 214 Εισαγωγή στη λεξικολογία και λεξικογραφία

Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη: Το πρώτο, της λεξικολογίας μελετά τις λεξικές μονάδες από σημασιολογικής πλευράς τόσο στις σχέσεις τους με το εξωγλωσσικό περιβάλλον που δηλώνουν, όσο και στις εσωτερικές τους σχέσεις βάσει των οποίων σχηματίζουν το λεξικό (*lessico*).

Στο δεύτερο μέρος, της λεξικογραφίας, στόχος είναι να εισαχθούν οι φοιτητές στα βασικότερα χαρακτηριστικά της σύνταξης λεξικών (*vocabolari*).

Παρουσιάζεται η τυπολογία των λεξικών [εγκυκλοπαιδικά / γλωσσικά και τα είδη τους (δίγλωσσα, αντίστροφα, γενικά και ειδικά κ.λπ.)], καθώς και οι σύγχρονες εξελίξεις στο χώρο της ηλεκτρονικής λεξικογραφίας.

Η γραπτή εξέταση του μαθήματος θα γίνει από φάκελο σημειώσεων που θα δοθεί στους φοιτητές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Lyons, J. 1995. *Linguistic Semantics. An Introduction*. Νέα Υόρκη: Cambridge University Press. (ελλην. Μετάφραση: Γ. Ανδρουλάκης, επιμέλεια: Γ. Καρανάσιος) *Γλωσσολογική Σημασιολογία*. 1999. Αθήνα: Πατάκης.

Massariello Merzagora, G. 1983. *La lessicografia*. Μπολόνια: Zanichelli.

ΓΔΕ 101 Κοινωνιογλωσσολογία της Ιταλικής

Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου

Στόχοι του μαθήματος είναι: 1. να γίνουν κατανοητές οι βασικές έννοιες της κοινωνιογλωσσολογίας, της μελέτης δηλαδή της γλώσσας σε συνάρτηση με τα κοινωνικά, πολιτικά και ιδεολογικά φαινόμενα.

2. να μελετηθεί από κοινωνιογλωσσολογική άποψη η περίπτωση της ιταλικής τόσο στην ιστορική της διαμόρφωση (γλωσσικό ζήτημα, διάλεκτοι), όσο και συγχρονικά (*standard*, *neo-standard*, κοινωνικές διάλεκτοι).

Η μελέτη αυτή θα συμπληρωθεί από τη συγκριτική εξέταση με την ελληνική.

Η γραπτή εξέταση του μαθήματος θα γίνει από φάκελο σημειώσεων που θα δοθεί στους φοιτητές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Berruto, G. 1987. *Sociolinguistica dell'italiano contemporaneo*. Ρώμη: La Nuova Italia Scientifica

De Mauro, T. 1963. *Storia linguistica dell'Italia unita*. Μπάρι: Laterza

Τσιτσιπής, Δ. Λ. 1995. *Εισαγωγή στην ανθρωπολογία της Γλώσσας, Ιδεολογία, Διαλογικότητα και Επιτέλεση*. Αθήνα: Gutenberg.

Μαθήματα Λογοτεχνίας και Πολιτισμού

ΛΠΥ 101 Εισαγωγή στη λογοτεχνική ανάλυση

Μ. Δήτσα εαρινό εξάμηνο

Εισαγωγικά: Ορισμοί της λογοτεχνίας. Τι είναι η κριτική, η ερμηνεία, η φιλολογική ανάλυση. Τα βασικά εργαλεία για την προσέγγιση ενός λογοτεχνικού κειμένου.

Εφαρμογή: ανάλυση, βάσει βιβλιογραφίας, ενός ή περισσότερων λογοτεχνικών (ποιητικών ή πεζών) κειμένων. Η αξιολόγηση γίνεται με γραπτές εξετάσεις.

ΛΠΥ 102 Εισαγωγή στην ιστορία της ιταλικής λογοτεχνίας

Φ. Γκικόπουλος χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

1. Οι απαρχές (10ος-12ος αι.)

2. Η λογοτεχνία της Αναγέννησης (13ος-16ος αι.)

3. Η λογοτεχνία της κρίσης

4. Η εθνική λογοτεχνία (19ος-20ός αι.).

Βιβλιογραφία:

A. Asor Rosa, *Storia della letteratura italiana*, La Nuova Italia, Firenze 1996.

Φ. Γκικόπουλος, *Στοιχεία για την Ιστορία της Ιταλικής Λογοτεχνίας*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1997.

Και κάθε άλλο εγχειρίδιο Ιταλικής Λογοτεχνίας, όπως αυτά των: N. Sapegno, G. Petronio, M. Pazzaglia, U. Dotti, κ.ά.

ΛΠΥ 103 Ιταλική λογοτεχνία 18ου-19ου αιώνα (ιστορία-κείμενα)

A. Magnelli χειμερινό εξάμηνο

Προσέγγιση και εξέταση των σημαντικότερων παραγόντων που καθόρισαν την συγκεκριμένη περίοδο της λογοτεχνίας μέσα από αντιπροσωπευτικά κείμενα και συγγραφείς. Η ανάλυση και κατανόησή τους στοχεύουν στην ανάπτυξη διαλόγου και συζήτησης πάνω στην λογοτεχνική πραγματικότητα που εξετάζεται. Οι φοιτητές μπορούν να ζητήσουν από τον διδάσκοντα αντίγραφο του αναλυτικού προγράμματος της εξεταστέας ύλης κατά τις ώρες της συνεργασίας.

ΛΠΥ 104 Ιταλική λογοτεχνία 20ού αιώνα (ιστορία-κείμενα)

Φ. Καζαντζή χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

"Από τις αρχές του αιώνα και τους 'νεοτερισμούς' της ποίησης και της πεζογραφίας, έως τη δεκαετία του '70 και τις νέες πρωτοπορίες".

Στο μάθημα παρουσιάζεται:

α) η ιστορία της λογοτεχνίας που αντιστοιχεί στη χρονική περίοδο που είναι υπό εξέταση

β) η ανάλυση κειμένων από την ανθολογία που προτείνεται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Τα δυο αυτά μέρη αποτελούν την τελική γραπτή εξέταση του μαθήματος, η οποία συμπληρώνεται και από μια προφορική εξέταση ενός ολοκληρωμένου έργου (μυθιστόρημα, θεατρικό κείμενο, συλλογή ποιητική, συλλογή διηγημάτων) της ίδιας πάντα χρονικής περιόδου.

Βιβλιογραφία:

A. Asor Rosa, *Storia della letteratura italiana*, La Nuova Italia, Firenze 1996.

C. Segre - C. Martignoni, *Testi nella Storia. La letteratura italiana dalle origini al Novecento*, vol. 4, Mondadori, Milano 1992.

C. Segre, *Intrecci di voci. La polifonia nella letteratura del Novecento*, Einaudi, Torino 1991.

ΛΠΥ 106 Ιστορία της Ιταλίας I

Z. Τσιρπανλής χειμερινό εξάμηνο

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Από τη διάλυση του Ρωμαϊκού Κράτους ως τον Διαφωτισμό (5ος - 18ος αι.)

Οι 'βαρβαρικές' επιδρομές και το βασίλειο των Οστρογότθων στην Ιταλία. Η βυζαντινή παρουσία. Οι Λομβαρδοί, η Εκκλησία της Ρώμης και οι Φράγκοι. Η ίδρυση του παπικού κράτους. Πάπας και Καρλομάγνος. Οικονομία και Φεουδαλισμός. Η ιδιομορφία του ιταλικού φεουδαλισμού. Επιδρομές Σαρακηνών και Νορμανδών. Ο πολιτικός χάρτης της Ιταλίας γύρω στα 1000. Οι ναυτικές και εμπορικές πόλεις. Οι Κοινότητες και οι σχέσεις τους με τον γερμανό αυτοκράτορα. Ο πολυκεντρισμός της ιταλικής ζωής. Ο πολιτισμός των Κοινοτήτων και η θέση των διανοουμένων στην ιταλική κοινωνία. Η οικονομική, δημογραφική, πολιτική και πνευματική κρίση της Ιταλίας τον 14ο αιώνα. Το κίνημα του Ανθρωπισμού και της Αναγέννησης. Η προσφορά της Φλωρεντίας και της παπικής Ρώμης στον αναγεννησιακό πολιτισμό. Οι Μέδικοι και ο πάπας Λέων Ι'. Οι μεταρρυθμιστικές ιδέες και η Αντιμεταρρύθμιση. Πολιτική ισορροπία και επεμβάσεις Γάλλων και Ισπανών στην ιταλική χερσόνησο (1450-1550). Η ζωή και το έργο του Τζιορντάνο Μπρούνο και του Τομάζο Καμπανέλα (β' μισό 16ου αι. - α' μισό 17ου αι.). Ο αιώνας της στασιμότητας (17ος). Οικονομική κρίση και αντισπανικές εξεγέρσεις στη Νότια Ιταλία. Από τον Γαλιλέο στον Βίκο (17ος-18ος αι.). Η Ιταλία και η Ευρώπη στην εποχή του Διαφωτισμού. Οι Ιταλοί διανοούμενοι.

Βιβλιογραφία - Βοηθήματα:

Z. Τσιρπανλής, *Εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης*, Ζήτη, Θεσσαλονίκη 1996.

Giuliano Procacci, *Storia degli italiani*, Laterza, Bari-Roma 1968.
AA.VV., *Storia d'Italia* (opera collettiva), Einaudi, voll. 3, Torino 1972-76.
A. Saitta, *Guida critica alla storia medievale*, Laterza, Bari-Roma 1981.
A. Saitta, *Guida critica alla storia moderna*, Laterza, Bari-Roma 1981.

ΛΠΥ 201 Ιταλική λογοτεχνία 13ου έως και 15ου αιώνα (ιστορία-κείμενα)

G. Russo

εαρινό εξάμηνο

1. Ιστορική παρουσίαση των πιο σημαντικών πτυχών από τον 13ο έως τον 15ο αιώνα.
2. Ιδέες και έργα του Δάντη και του Βοκάκιου.
3. Μελέτη κι ανάλυση μερικών ασμάτων της Θείας Κωμωδίας και ορισμένων διηγημάτων του Δεκαήμερου.

Βασικά βοηθήματα:

N. Sapegno, *Compendio di storia della letteratura italiana. La Divina Commedia* (inferno - purgatorio - paradiso).

Boccaccio, *Decameron*.

G. Russo, *Corso monografico di letteratura italiana dal 1200-1400: Dante e Boccaccio*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1996.

ΛΠΥ 202 Ιταλική λογοτεχνία 16ου έως και 17ου αιώνα (ιστορία-κείμενα)

R. Mazza χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος: Να αναπτυχθεί στους φοιτητές η ικανότητα να καταλαβαίνουν ένα κείμενο, να το συνδέουν με το συνολικό έργο, τον συγγραφέα και το πολιτισμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο παράγεται.

Επιλογή κειμένων (ποίηση-πεζός λόγος) από συγγραφείς του Rinascimento και του Barocco. Παρουσίαση της μεθοδολογίας "ανάγνωσης" ενός κειμένου. Οι φοιτητές θα επιλέξουν να μελετήσουν, μόνοι τους, ένα κείμενο (*Orlando Furioso*, *Il Principe* κ.λ.). Οι εξετάσεις θα είναι προφορικές.

Βασικά βοηθήματα:

G. Petronio, *L' attività letteraria in Italia*, Palumbo, Firenze 1990.

M. Pazzaglia, *Antologia della letteratura italiana*, vol. II, Zanichelli, Bologna 1986.

C. Segre - C. Martignoni, *Testi nella storia*, vol. 2, Mondadori, Milano 1994.

H. Friedrich, *Epoche della lirica italiana. Il Cinquecento*, Mursia, Milano 1974.

ΛΠΥ 203 Ιστορία της Ιταλίας II

Z. Τσιρπανλής εαρινό εξάμηνο

ΙΤΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ

Στα χρόνια της Γαλλικής Επανάστασης, του Ναπολέοντα, της Παλινόρθωσης, των Επαναστάσεων και της Παλιγγενεσίας (τέλος 18ου αι. - 19ος αι.) Απήχησεις του ιακωβινισμού και του ροβεσπειρισμού στην Ιταλία. Οι 'αδελφές δημοκρατίες'. Ναπολέων και Ιταλία. Παλινόρθωση και επαναστατικές εξεγέρσεις του 1820-21. Οι καρμπονάροι. Η ιουλιανή επανάσταση (1830) του Παρισιού και η απήχησή της στην Ιταλία. Η οικονομική και πολιτική κατάσταση στις παραμονές του 1848. Το επαναστατικό πρόγραμμα των Τζιουζέπε Ματσίνι, Μάσιμο ντ' Ατζέλιο και Βιντσέντσο Τζιομπέρτι. Οι επαναστάσεις του 1848. Επιτυχίες και αποτυχίες. Πεδεμόντιο και Ναπολέων Γ' της Γαλλίας. Η διπλωματία του Καβούρ και η ευρωπαϊκή πολιτική. Ένωση της κεντρικής Ιταλίας, προσάρτηση της Νότιας Ιταλίας και η ίδρυση του ιταλικού βασιλείου. Ολοκλήρωση της ενοποίησης (1859-1870). Το τίμημα της ενοποίησης. Το 'ρωμαϊκό ζήτημα'. Χαρακτηριστικά του ιταλικού καπιταλισμού. Η Τριπλή Συμμαχία και οι αποικιακές φιλοδοξίες. Φραντσέσκο Κρίσπι. Απαρχές του σοσιαλιστικού κινήματος.

Βιβλιογραφία - Βοηθήματα:

Z. Τσιρπανλής, *Η Ευρώπη και ο κόσμος. 1814-1914*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1993.

B. Croce, *Storia della storiografia italiana nel secolo decimonono*, voll. 2, Laterza Bari-Roma 1964.

AA.VV., *Nuove questioni di storia del Risorgimento e dell'Unita d'Italia*, Milano 1961.

D. M. Smith, *Storia d'Italia dal 1861 al 1958*, voll. 2, Laterza, Bari-Roma 1960.

I Giorni della storia d'Italia dal Risorgimento a oggi. Cronaca quotidiana dal 1815, Ist. Geografico De Agostini, Novara 1997.

ΛΠΕ 101 Ειδικό θέμα σύγχρονης ιταλικής λογοτεχνίας I

Φ. Καζαντζή εαρινό εξάμηνο

"Το Ιταλικό μυθιστόρημα από τη δεκαετία του '60 έως σήμερα".

Η εισαγωγή του θέματος έχει κριτικό και μεθοδολογικό χαρακτήρα. Οι φοιτητές συμμετέχουν στο μάθημα εκθέτοντας παραδείγματα από μυθιστορήματα, τα οποία οι ίδιοι επιλέγουν από το σχετικό κατάλογο που θα είναι διαθέσιμος για το μάθημα. Η παρουσίαση εργασιών από τους φοιτητές αποτελεί μια προκαταρκτική εξέταση σε σχέση με την τελική τους εξέταση.

Βιβλιογραφία

S. Tani, *Il romanzo di ritorno*, Mursia, Milano 1990.

T. Ceserani, *Il romanzo sui pattini*, Transeuropa, Ancona 1990.

U.G. Manacorda, *Letteratura Italiana d'oggi*, 1965-1985, ed. Riuniti, Roma 1987.

ΛΠΕ 102 Ειδικό θέμα σύγχρονης ιταλικής λογοτεχνίας II

Κ. Ευαγγέλου εαρινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος: Οι στόχοι είναι ανάλογοι με αυτούς του μαθήματος ΛΠΕ 204.

Περιεχόμενο: Στο μάθημα αυτό δίνεται βάρος σε λογοτεχνικά κείμενα της πιο πρόσφατης ιταλικής λογοτεχνικής παραγωγής με στόχο τη διερεύνηση της μεταβολής στη σύγχρονη ιταλική κοινωνία. Ειδικότερα, επιλέγονται μυθιστορήματα με ενιαίο θεματικό άξονα όπως: η φιγούρα του ξένου, η θέση των ηλικιωμένων στη σύγχρονη κοινωνία κ.λπ.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική): Όπως και στο μάθημα ΛΠΕ 204. Επιπλέον:

F. La Porta, *La nuova narrativa italiana*, Bollati Boringhieri, Torino 1999.

E. Ghidetti - G. Luti, *Dizionario critico della letteratura italiana del Novecento*, Editori Riuniti, Roma 1997.

ΛΠΕ 103 Ιταλικά θεατρικά κείμενα

R. Mazza χειμερινό εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος: Βλέπε και ΛΠΥ 202. Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η *Commedia dell'arte* και ο Goldoni, με την ανάγνωση και την προβολή της Locandiera και με αποσπάσματα από διάφορα έργα. Οι εξετάσεις θα είναι προφορικές.

Βιβλιογραφία

AA.VV, *La commedia dell'arte*, a cura di Luciano Mariti, Bulzoni, Roma 1980.

AA.VV, *La commedia dell'arte: storia, testi, documenti*, Bulzoni, Roma 1993.

C. Goldoni, *Commedie*. Garzanti, Milano 1981.

L. Chancerel, *Storia del Teatro*, Bulzoni, Roma.

ΛΠΕ 104 Νεοελληνική λογοτεχνία I

Μ. Δήτσα εαρινό εξάμηνο

Το νεοελληνικό μυθιστόρημα. Προβλήματα ορισμού και χρονολόγησης. Οι βασικές τομές και τάσεις στη μυθιστορηματική δημιουργία του 20ού αιώνα. Ο ρόλος της κριτικής και οι επιλογές της λογοτεχνικής ιστοριογραφίας. Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών γίνεται με προαιρετικές εργασίες και με γραπτές εξετάσεις.

ΛΠΕ Ιστορία της ιταλικής τέχνης (αφορά όλα τα επίπεδα)

Ε. Μελεζιάδου

Εξετάζονται τα ρεύματα και οι πιο σημαντικές προσωπικότητες των εποχών που παρουσιάζονται, οι επιρροές που δέχτηκε η τέχνη και οι αντιδράσεις που προκάλεσε στον ευρωπαϊκό χώρο. Επίσης εντοπίζονται τα ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα που συνοδεύουν την εξέλιξη της ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής σε μια προσπάθεια να ερευνηθούν τα αίτια ενός καλλιτεχνικού φαινομένου. Έτσι βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση και ο εμπλουτισμός των σπουδών των φοιτητών του τμήματος με τη γνώση της τέχνης που συνόδευσε, με αμοιβαίες επιδράσεις, τη γλώσσα και τη λογοτεχνία της Ιταλίας, χωρίς να αποκλείεται και μια προσπάθεια προσέγγισης γενικότερων θεμάτων της τέχνης, των επιδιώξεων, της ορολογίας και των θεωριών της, μέσα απ' τις παραδόσεις του μαθήματος στην ιταλική γλώσσα.

ΛΠΕ 106 Ιστορία της ιταλικής τέχνης I

Ε. Μελεζιάδου χειμερινό εξάμηνο

Στοιχεία της Ρωμαϊκής Τέχνης.

Παλαιοχριστιανική και Ρομανική Τέχνη.

Γοτθική τέχνη του 13ου αι.

Βασικό βοήθημα:

G.C. Argan, *Storia dell'arte italiana*, vol. 1, Sansoni, Firenze 1968.

ΛΠΕ 107 Ιστορία της ιταλικής τέχνης II

Ε. Μελεζιάδου εαρινό εξάμηνο

Θέματα της πρώιμης ιταλικής Αναγέννησης από τον 14ο στον 15ο αιώνα.

Βασικό βοήθημα:

G.C. Argan, *Storia dell'arte italiana*, vol. 2, Sansoni, Firenze 1968.

ΛΠΕ 110 Ιταλικές λαϊκές παραδόσεις

R. Mazza εαρινό εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος: να προσεγγίσουν οι φοιτητές έναν πολιτισμό με ήθη και έθιμα που ανήκουν στο λαό και με παραδόσεις παρόμοιες ή διαφορετικές από τις δικές τους. Αντικείμενο του μαθήματος είναι: a) *La magia*, b) *Usi, costumi e credenze dell'Italia meridionale*. Οι εξετάσεις θα είναι προφορικές.

Βιβλιογραφία

E. De Martino, *Sud e Magia*, Feltrinelli, Milano 1994.

G. Bonomo, *Caccia alle streghe*, Palumbo, Palermo 1985.

G. Gatto Trocchi, *La Magia*, ed. Newton.

ΛΠΕ 111 Ανθρωπογεωγραφία της Ιταλίας

I. Ονουφριάδης χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

Να γνωρίσουν οι φοιτητές τον γεωγραφικό χώρο της Ιταλίας.

Να διευρύνουν το πολιτιστικό τους πεδίο, προσεγγίζοντας τις παραγωγικές σχέσεις του Ιταλικού λαού (βιομηχανία - γεωργία - εμπόριο κλπ.).

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται προφορικά.

Βιβλιογραφία

Max Derruau, *Ανθρωπογεωγραφία*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα 1987.

Harm J. De Blij, *Geografia Umana*, Bologna 1994.

Giuliana Andreotti, *Riscontri di Geografia culturale*, Colibri, Trento 1994.

L' Italia verso il 2000, Garzanti Editore, Milano 1995.

ΛΠΕ 112 Σύγχρονη ιταλική ιστορία

G. Russo

1. Δημιουργία του Ιταλικού Κράτους

2. Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος

3. Φασισμός - Ναζισμός

4. Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος

5. Οικονομική και κοινωνικοπολιτιστική κατάσταση της Ιταλίας μετά την δεύτερη μεταπολεμική περίοδο μέχρι την δεκαετία του '70.

Βασικό βοήθημα:

A. Desideri, *Storia e Storiografia*, vol. III. D Anna, Firenze 1990.

G. Russo, *Glossario di storia contemporanea*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1996.

ΛΠΕ 202 Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας

Κ. Ευαγγέλου χειμερινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος: Η συνοπτική παρουσίαση της θεωρίας της λογοτεχνίας με έμφαση στις τάσεις που επικράτησαν κατά το 19ο και 20ο αιώνα. Θα ήταν χρήσιμο οι φοιτητές να παρακολουθήσουν το μάθημα πριν από τα ειδικά θέματα λογοτεχνίας που αναφέρονται στην ίδια περίοδο, ή τουλάχιστον

παράλληλα με αυτά.

Περιεχόμενο: Εξετάζονται οι λογοτεχνικές προσεγγίσεις του ρομαντισμού, του ρεαλισμού, της παλαιότερης και της νεότερης μαρξιστικής σχολής καθώς και σύγχρονες κοινωνιογλωσσικές προσεγγίσεις.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

Wellek - Warren, Θεωρία Λογοτεχνίας, Δίφρος, Αθήνα χ.χ.

Γ. Βελουδής, Γραμματολογία - Θεωρία Λογοτεχνίας, Δωδώνη, Αθήνα 1994.

M. Beardsley, Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών, μετ. Δ. Κούρτοβικ- Π. Χριστοδουλίδης, Νεφέλη, Αθήνα 1989.

ΛΠΕ 203 Ειδικό θέμα ιταλικής λογοτεχνίας: ποίηση

G. Macr χειμερινό εξάμηνο

- Η ιταλική ποίηση του δευτέρου μισού του 20ού αιώνα.

- Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με προφορική εξέταση. Οι φοιτητές που παρακολουθούν το μάθημα, στη θέση της τελικής προφορικής εξέτασης, μπορούν να παρουσιάσουν μια εργασία, στα ιταλικά, με θέμα που αφορά έναν από τους υπό μελέτη ποιητές.

Βιβλιογραφία - Βοηθήματα:

P.V. Mengaldo, Poeti italiani del Novecento, Mondadori.

G. De Santi, I sentieri della notte, Crocetti 1996.

G. Finzi, Poesia in Italia, Mursia.

Segre - Martignoni, I testi nella storia, vol. 4, Mondadori.

F. Fortini, I poeti del Novecento, Franco Angeli.

Τα πρώτα δυο βιβλία θα διανεμηθούν δωρεάν. Τα υπόλοιπα βρίσκονται στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος.

ΛΠΕ 204 Ειδικό θέμα ιταλικής λογοτεχνίας: πεζογραφία

K. Ευαγγέλου χειμερινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος: Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι να καταστούν οι φοιτητές επαρκείς αναγνώστες της σύγχρονης λογοτεχνίας μέσα από την εξοικείωση με τη θεωρία και την πρακτική εφαρμογή της στο μεταπολεμικό ιταλικό μυθιστόρημα. Δευτερεύων στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη λογοτεχνική γλώσσα και γραφή και επομένως με ένα μεγάλο τμήμα του σύγχρονου ιταλικού πολιτισμού.

Περιεχόμενο: Στο μάθημα εξετάζονται σύγχρονες τάσεις της λογοτεχνικής θεωρίας με έμφαση στην Κοινωνιολογία της Λογοτεχνίας και επιδιώκεται η εφαρμογή τους σε τρία ενδεικτικά μυθιστορήματα.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

Γ. Βελουδής, Γραμματολογία - Θεωρία Λογοτεχνίας, Δωδώνη, Αθήνα 1994.

A. Τζούμα, Η διπλή ανάγνωση του κειμένου, Επικαιρότητα, Αθήνα 1991.

L. Goldmann, Για μια Κοινωνιολογία του Μυθιστορήματος, μετ. Ελ. Βέλτσου - Π. Ρυλμόν, Πλέθρον, Αθήνα 1977.

R. La Capria, Il sentimento della letteratura, Mondadori, Milano 1997.

ΛΠΕ 205 Ειδικό θέμα ιταλικής λογοτεχνίας 13ου-15ου αιώνα

R. Mazza χειμερινό εξάμηνο

Για τον σκοπό του μαθήματος βλ. ΛΠΥ 202. Μέσα από την "ανάγνωση" του Canzoniere του Petrarca οι φοιτητές θα πλησιάσουν το έργο, τον συγγραφέα και την εποχή.

Αντικείμενο: Η ερωτική ποίηση από τους ποιητές της Provenza μέχρι τον Petrarca.

"Ανάγνωση" και άσκηση των φοιτητών πάνω σε αποσπάσματα από το Canzoniere και άλλων ποιημάτων προηγούμενων εποχών.

Οι εξετάσεις θα είναι προφορικές.

Βιβλιογραφία:

F. Petrarca, Canzoniere, Garzanti, Milano 1990.

M. Pazzaglia, Antologia della letteratura italiana, vol. I, Zanichelli, Bologna 1986.

G. Petronio, L'attività letteraria in Italia, Palumbo, Firenze 1990.

H. Friedrich, Epoche della lirica italiana, Dalle origini al Quattrocento, Mursia, Milano 1974.

T. Saffioti, I giullari in Italia, ed. Xenia.

ΛΠΕ 206 Ειδικό θέμα ιταλικής λογοτεχνίας 16ου-17ου αιώνα

R. Mazza εαρινό εξάμηνο

Για τον σκοπό του μαθήματος βλ. ΛΠΥ 102 (Ιταλική Λογοτεχνία II).

Μέσα από την ανάγνωση του Cortegiano και του Galateo οι φοιτητές θα προσεγγίσουν το έργο, τον συγγραφέα και την εποχή του.

Αντικείμενο του μαθήματος: "Il Cortegiano e il Galateo: due trattati sul comportamento".

Οι εξετάσεις θα είναι προφορικές.

Βιβλιογραφία:

B. Castiglione, *Il libro del Cortegiano*, Garzanti, Milano 1987.

G. Della Casa, *Il Galateo*, Garzanti, Milano 1992.

G. Petronio, *L'attività letteraria in Italia*, Palumbo, Firenze 1990.

G. Mazzacurati, *Letteratura cortigiana e imitazione umanistica nel primo cinquecento*, ed. Liguori.

ΛΠΕ 207 Ιταλική ιστορία της φιλοσοφίας και των πολιτικο-κοινωνικών ιδεών

K. Ευαγγέλου χειμερινό εξάμηνο

Στόχοι του μαθήματος: Η κατανόηση από τους φοιτητές της διαλεκτικής διαδικασίας μέσω της οποίας παράγονται, διακινούνται και αναπαράγονται οι φιλοσοφικές αντιλήψεις και οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο κατά την περίοδο της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας.

Περιεχόμενο: Η εξέταση των φιλοσοφικών και πολιτικο-κοινωνικών ιδεών που εμφανίζονται στην ιταλική κοινωνία από την εποχή της Αναγέννησης μέχρι τον 20ο αιώνα. Ειδικότερα επιλέγονται:

α) η περίοδος της Αναγέννησης,

β) η περίοδος της εθνικής ενοποίησης της Ιταλίας και

γ) η περίοδος της ανόδου του φασισμού και της σύγκρουσής του με τον κομμουνισμό.

Κριτήριο για την επιλογή είναι η σημασία που έχουν τα φαινόμενα αυτά στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής φιλοσοφικής και πολιτικής σκέψης.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

M. Cuaz, *Intellettuai, potere e circolazione delle idee nell' Italia moderna 1500-1700*, Loescher Editore, Torino 1982.

Castronovo V. e altri, *L' Italia contemporanea 1945-1975*, Piccola Biblioteca Einaudi, Torino 1976.

ΛΠΕ 208 Συγκριτική λογοτεχνία I

Z. Ζωγραφίδου χειμερινό και εαρινό εξάμηνο

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη:

A. Ιστορικοσυγκριτική ανάλυση

1. οι διαχρονικές πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις και επιρροές ανάμεσα στην ιταλική και την ελληνική λογοτεχνία

2. οι μεταφράσεις έργων ιταλικής λογοτεχνίας στην Ελλάδα

3. οι επιρροές που ασκεί κατά περιόδους η ιταλική λογοτεχνία στην Ελλάδα.

B. Μεθοδολογία συγκριτικής έρευνας στις λογοτεχνικές σπουδές.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με εργασίες και με γραπτές εξετάσεις.

Βασική βιβλιογραφία:

Z. Ζωγραφίδου, *Η παρουσία της Ιταλικής Λογοτεχνίας στην Ελλάδα*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 1-101.

Π.Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, έκτη έκδοση, Δόμος, Αθήνα 1996, σσ. 298-314, 421-30.

Ε. Πολίτου-Μαρμαρινού, *Η Συγκριτική Φιλολογία: χώρος, σκοπός και μέθοδοι έρευνας*, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1981, σσ. 23-52.

Κ.Θ. Δημαράς, "Ελληνοϊταλικοί δεσμοί στα χρόνια της παλιγγενεσίας και του φιλελληνισμού", *Εκθβόλος* 16-17 (1987) 1805-18.

Ε. Κριαράς, "Ιταλικές επιδράσεις σε παλαιότερα ελληνικά κείμενα", στο αφιέρωμα: "Η ελληνική λογοτεχνία και οι επιδράσεις των ξένων πνευματικών ρευμάτων". *Νέα Εστία* (Χριστούγεννα 1987) 148-67.

ΛΠΕ 209 Συγκριτική λογοτεχνία II

Φ. Καζαντζή χειμερινό εξάμηνο

"Η επιστήμη της Συγκριτικής Λογοτεχνίας. Μετάφραση και Συγκριτική Λογοτεχνία".

Το μάθημα αρθρώνεται σε δυο επίπεδα:

α) Εισαγωγή στην επιστήμη της Συγκριτικής Λογοτεχνίας: χώρος έρευνας, σκοπός και μέθοδοι.

β) Η μετάφραση και η Συγκριτική Λογοτεχνία. Εφαρμογή: Οι ελληνικές μεταφράσεις των έργων του Δάντη και του Φόσκολο.

Βιβλιογραφία:

A. Gnisci-F. Sinopoli, *Letteratura Comparata*, Sovera, Roma 1995.

E. Πολίτου-Μαρμαρινού, *Η Συγκριτική Φιλολογία*, Καρδαμίτσας, Αθήνα 1981.

Φ. Κισκήρα-Καζαντζή, "Θεία Κωμωδία" - Δώδεκα αθησαύριστες μεταφράσεις, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2000.

F. Kazantzi, "Le traduzioni greche dei Sepolcri di Ugo Foscolo". Έκδ. Istituto di Studi Bizantini e Neoellenici della Facolta di Lettere e Filosofia. Università di Catania, Catania 2000

ΛΠΕ 210 Νεοελληνική λογοτεχνία ΙΙΙ

Μ. Δήτσα εαρινό εξάμηνο

Η συμβολή της γενιάς του '30 στην ανανέωση της νεοελληνικής ποίησης. Κύρια ποιητικά ρεύματα και τάσεις της λογοτεχνικής κριτικής στο Μεσοπόλεμο.

Δημιουργοί και ποιητικές συλλογές ως το 1940 που διαμορφώνουν το νέο (ή νεωτερικό) ποιητικό τοπίο. Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών γίνεται με προαιρετικές εργασίες και με γραπτές εξετάσεις.

ΛΠΕ 212 Ιστορία της ιταλικής τέχνης ΙΙΙ

Ε. Μελεζιάδου χειμερινό εξάμηνο

Κλασική Αναγέννηση: Από τον 15ο στον 16ο αιώνα.

Βασικό βοήθημα:

G.C. Argan, *Storia dell' arte italiana*, vol. 3, Sansoni, Firenze 1968.

ΛΠΕ 213 Ιστορία της ιταλικής τέχνης ΙV

Ε. Μελεζιάδου εαρινό εξάμηνο

Θέματα από τον Μανιερισμό και το Μπαρόκ, από τον 16ο και 17ο αιώνα. Θέματα από τον Νεοκλασικισμό και τον Ρομαντισμό ως τον Φουτουρισμό, από τον 18ο ως τον 20ό αιώνα. Προσέγγιση της τέχνης του 20ού αιώνα.

Βασικό βοήθημα:

G.C. Argan, *Storia dell' arte italiana*, vol. 3, Sansoni, Firenze 1968.

G.C. Argan, *L'arte moderna*, Sansoni, Firenze 1968.

ΛΠΕ 214 Ιστορία της ιταλικής κινηματογραφίας

Ι. Ονουφριάδης εαρινό εξάμηνο

Εξετάζονται τα ρεύματα και οι πιο σημαντικές ταινίες και προσωπικότητες του ιταλικού κινηματογράφου. Προσέγγιση και εξέταση των κοινωνικών, πολιτικών και ιστορικών προβλημάτων που διαμόρφωσαν και επηρέασαν τον ιταλικό κινηματογράφο.

Το μάθημα συμπληρώνεται με προβολές αντιπροσωπευτικών ταινιών.

Βασικό βοήθημα:

M. Verdone, *Storia del cinema italiano*, Edizioni E.T.N., Roma 1995.

ΛΠΕ 215 Ειδικό θέμα ιταλικού πολιτισμού Ι

R. Gulisano εαρινό εξάμηνο

Θεωρώντας ότι "τα τραγούδια εκφράζουν το πνεύμα των καιρών και καταφέρνουν να αποδώσουν άμεσα το άρωμα μιας εποχής" (Borgna, *La canzone di Sanremo*, Laterza, Bari 1986) θα εξεταστεί διαμέσου μιας ιστορικής διαδρομής το τραγούδι ως έκφραση της γλώσσας, της κουλτούρας και του ιταλικού πολιτισμού.

Βιβλιογραφία:

B. Gianfranco, *La canzone italiana del novecento*, Newton Compton Editori, Roma 1989.

ΛΠΕ 216 Ειδικό θέμα ιταλικού πολιτισμού ΙΙ

A. Χριστοδούλου χειμερινό εξάμηνο

Το μάθημα ασχολείται με την εξέταση και ανάλυση θεμάτων του σύγχρονου ιταλικού πολιτισμού. Εξετάζεται εισαγωγικά η έννοια του πολιτισμού και οι θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάλυση του πολιτισμού, ενώ, παράλληλα επιχειρείται μία προσέγγιση ανάλυσης αυθεντικών ιταλικών κειμένων. Ειδικότερα, σκοπός του μαθήματος είναι η σκιαγράφηση του προφίλ του σύγχρονου Ιταλού όπως προκύπτει από τον έντυπο και ηλεκτρονικό ιταλικό τύπο (ημερήσιο και περιοδικό). Το μάθημα διεξάγεται με τη μορφή εργαστηρίου (workshop) και είναι απαραίτητη η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών. Η αξιολόγηση γίνεται με τη συμμετοχή στο μάθημα καθώς και με σύντομες εισηγήσεις, στις οποίες οι φοιτητές θα παρουσιάζουν την ερευνητική δουλειά που έχουν κάνει.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

U. Eco, Η σημειολογία στην καθημερινή ζωή, Απόδοση-ανθολόγηση Αντ. Τσοπάνογλου. Μαλλιάρης Παιδεία Α.Ε., Θεσσαλονίκη, 1989.

U. Eco, Σημειώματα, Απόδοση Θ. Μάρκου. Εκδοτικός Οργανισμός Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1990.

M.J. Lotman, Boris A. Uspenskij, Semiotica e cultura. Riccardo Ricciardi Editore, Napoli 1975.

R. Williams, Κουλτούρα και Ιστορία, Εισαγωγή-μετάφραση Β. Αποστολίδου. Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα 1994.

ΛΠΕ 219 Ελληνοϊταλικές σχέσεις I

Z. Τσιρπανλής χειμερινό εξάμηνο

ΒΕΝΕΤΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Από τα χρόνια του Βυζαντίου ως το 1797

Η Βενετία από βυζαντινή επαρχία κράτος ανεξάρτητο. Η τετάρτη σταυροφορία και η δημιουργία των βενετικών αποικιών στον ελληνικό χώρο: Επτάνησα, Πελοπόννησος, Κρήτη, Εύβοια, Τήνος και αργότερα Κύπρος. Βυζάντιο-Βενετία-Γένοβα. Συναγωνισμός για εμπορικές και οικονομικές διευκολύνσεις. Οι Έλληνες στη Βενετία. Η ίδρυση της ελληνικής Κοινότητας (1498). Ελληνικά τυπογραφεία και εκδόσεις. Έλληνες φοιτητές και καθηγητές στο πανεπιστήμιο της Πάδοβας.

Βιβλιογραφία - Βοηθήματα:

Επιμέρους μελέτες για τις βενετοκρατούμενες ελληνικές περιοχές και τον ελληνισμό της Βενετίας (όπως των Ερμ. Λούντζη, Στ. Ξανθουδίδη, Μ.Ι.

Μανουσάκα, Z. Τσιρπανλή, Φανής Μαυροειδή, Γ. Πλουμίδα, Αρ. Στεργέλλη, Αθαν. Καραθανάση, Giorgio Fedalto, Χρύσας Μαλτέζου, Κώστα Τσικνάκη κ.ά.).

D. M. Nicol, Venezia e Bisanzio, edit. Rusconi, Milano 1990.

ΛΠΕ 220 Ελληνοϊταλικές σχέσεις II

Z. Τσιρπανλής εαρινό εξάμηνο

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑ (15ος - 20ός αι.)

Έλληνες και Ιταλοί ανθρωπιστές. Το ελληνικό παροικιακό φαινόμενο στον ιταλικό χώρο: περιοχή Ότραντο-Σαλέντο, Καλαβρία, Σικελία, Ρώμη, Φλωρεντία, Νάπολη, Αγκώνα, Λιβόρνο, Μιλάνο, Τεργέστη κ.α. Ιταλικός φιλελληνισμός και φιλοξενία ιταλών πατριωτών στην Ελλάδα. Κρίση στις σχέσεις των δύο χωρών κατά το πρώτο μισό του 20ού αι. Μορφωτικά ιδρύματα. Ιταλικές αρχαιολογικές αποστολές στην Ελλάδα.

Βιβλιογραφία - Βοηθήματα:

ο Μελετήματα ελληνο-ιταλικής ιστορίας, επιμέλεια Νίκος Μοσχονάς, Αθήνα 1998.

Costas Kerofilas, La Grecia e l'Italia nel Risorgimento Italiano, Firenze 1919.

AA.VV., "Le relazioni tra l'Italia e la Grecia", στο: Il Veltrò, anno XXVII (gennaio-aprile 1983), fasc. 1-2